N°. 161. 1847.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dingsdags, Donderdags en Zaturdags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 3,00; voor de buitensteden ƒ 3,50; franco door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden,* enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

DONDERDAG, 15 JULIJ.

AMSTERDAM, 12 Julij.

HET PLACET.

II.

Priusquam incipias, consulto !

SALUSTIUS.

Dat het *placet* een preventieve maatregel is, blijkt het dan voldoende te zijn, om te betogen, dat het placet in Nederland, onder het beheer van constitutionele vrijheid, niet wettelijk kan bestaan. Het schijnt, dat men het gewigt van dat bewijs heeft gevoeld; want de brochure, welke te Leiden is verschenen, heeft het noodzakelijk geacht, daarover uit te weiden.

Inderdaad, elke preventieve maatregel is vrijheid-doodend. Als men verpligt wordt, vóór de uitoefening van eenige handeling het verlof en de goedkeuring der regering te vragen, die bij administratieve beschikking, in het hoogste ressort en zonder contrôle beslist, dan kan die handeling, onder zulke beperkingen toegestaan, niet genoemd worden te geschieden tengevolge van een beginsel van vrijheid, door de grondwet toegekend; maar als zij plaats heeft, dan gebeurt zulks alleen, omdat de administratie heeft kunnen goedvinden ze toe te laten, gelijk zij die ook had kunnen vertreden, willekeurig zelfs, naar de grillen of de vooroordeelen van den man, aan wiens beoordeeling zij moet worden onderworpen.

Nemen wij wederom tot voorbeeld de pers. Is de pers vrij, als de schrijver verpligt is aan de regering te vertoonen en te laten goedkeuren, wat hij schreef, alvorens hij geregtigd zijn de vruchten van zijns geestes arbeid in het licht te geven? Is er iemand, die de censuur bestaanbaar acht met de vrijheid? Wordt in eenig land, waar de censuur bestaat, de pers vrij genoemd? Wordt hier te lande die censuur, welke elders werkt, niet genoemd als eene vernietiging der vrije pers, en daarom door de vrijzinnigen gelaakt, en door de mannen van het verbond begeerd? Waarom en met welk regt zou dan de censuur op de eeredienst, die eeredienst kunnen genoemd worden vrij te laten? Hoe kan het zijn, dat ééne en dezelfde zaak, op de pers toegepast, vrijheid-doodend zoude zijn, en op de godsdienst drukkend, de vrijheid in haar geheel zoude laten? Kan dan wit zwart, of zwart wit zijn? Is het niet blijkbaar, dat men hier met twee maten weegt?

De zaak is zoo duidelijk, dat geene wederlegging mogelijk is. Het blijkt overigens klaar uit hetgeen de schrijver der Leidsche brochure er op heeft uitgevonden, om de bewering te staven, dat het *placet* geen preventieve maatregel is. Hij heeft namelijk gedacht, dat hij eene kerkelijke en godsdienstige handeling, die uit haren aard goed is en loffelijk, kon vergelijken met eene andere, die uit haren aard, dat is essentiëel, kwaad is. Het *placet*, heeft hij gezegd, is als het gebod: *gij zult niet stelen*. Als het den man ernst was, toen hij dit schreef, dan verdiende hij eene plaats in het krankzinnigenhuis. Of meent hij, dat het ooit geoorloofd kan zijn, te stelen, of dat een kerkelijk voorschrift, bij voorbeeld, van gebeden tot God te storten tot boetedoening voor bedrevene zonden, gelijk staat met een diefstal, en even verwerpelijk en veroordeelenswaardig en eeuwigdurend ongeoorloofd is? In alle geval, de vergelijking is kluchtig van buitensporigheid, en de man, die zóó sprak en schreef en drukken liet, bewees, dat de zaak, die hij ondernam te verdedigen, onverdedigbaar is. Hij had beter gedaan, ze stilzwijgend achter te laten.

Men heeft nog eene andere tegenwerping gedaan, welke niet minder ongerijmd is. Men heeft gezegd, dat de Katholijken, want daarom is het te doen, *voorregt* zouden hebben, indien het *placet* niet werd gehandhaafd met strafbepalingen. Het is jammer, dat men vergeten heeft er bij te voegen, waarin dat voorregt bestaan zoude. Ons toch is het onbekend, en dewijl het door onze tegenstrijders niet is aangewezen, hebben wij regt te veronderstellen, dat het ook hun onbekend is. Maar dan vragen wij ook, welke waarde er te hechten is aan zulk eene beschuldiging?

Daarenboven (het diene tot opheldering), wij wenschen te zien verklaard, hoe het gebruik maken van eene grondwettige vrijheid kan worden genoemd: »een voorregt genieten." Zijn allen niet gelijkelijk bevoegd, om de grondwettige vrijheid in praktijk te brengen? Indien eenigen het onnoodig achten, de grondwettige vrijheid te bezigen, die hun is aangeboden, daarom kunnen zij, die zich geroepen gevoelen haar te bewerkstelligen, niet gezegd worden, een voorregt te bezitten. De schrijver der brochure, te Leiden uitgekomen, heeft gemeend zich de vrijheid der drukpers ten nutte te moeten maken, buiten zoo vele anderen, die dat of niet kunnen of niet willen. Is de man daarom bedeeld met een staatsburgerlijk voorregt? Men schaffe dan de vrijheid der pers af.

Wij weten wel, dat de zaken der protestantsche eeredienst bijna geheel afhankelijk zijn van het gouvernement. Het is altijd zóó geweest van den beginne af, en dewijl daarenboven, in zooverre ons bekend is, de Protestanten over het algemeen daarmede genoegen nemen, veronderstellen wij, dat zulks geschiedt overeenkomstig de protestantsche geloofsbegrippen. Maar indien de staat, naar hunne godsdienstige begrippen, geregtigd is, hunne zaken te beheeren, gelijk de onze beheerd worden door den Paus, dan zien wij niet, welk staatsburgerlijk voorregt wij zouden genieten boven de Protestanten. Wij worden immers beide kerkelijk bestuurd naar de beginselen, die het geweten ons voorschrijft. Of zoude men willen vorderen, dat wij, Katholijken, den staat tot hoofd onzer godsdienst erkennen, omdat de Protestanten het doen? Waarom zouden wij dan ook niet kunnen vorderen, dat de Protestanten den Paus aan het hoofd hunner kerk plaatsten, gelijk wij doen? De vordering zoude in beide gevallen met gelijk regt, wij willen zeggen met gelijk onregt geschieden; want het zoude een dwang zijn, het geweten aangedaan. En gelijk wij niet willen, dat den Protestanten de vrijheid van het geweten wordt ontnomen; zoo kunnen ook de Protestanten niet begeeren, dat zij ons ontweldigd wordt.

Mogt echter het protestantsch beginsel de inmenging van de regering, zoo als zij nu te hunnent plaats heeft, niet toelaten, waarom protesteren de Protestanten er niet tegen? Dat zij zich verklaren, en wij zullen hun de hand bieden, om ze vrij te maken, gelijk wij vrij zijn willen, en allen regt hebben vrij te zijn.

Verkiezen zij desniettegenstaande te blijven onder het beheer van de regering; het zij hun geoorloofd; niemand kan gedwongen worden, om zijne regten uit te oefenen. Maar men vergete niet, dat zij, die ze benuttigen, om de achteloosheid van anderen, die ze niet begeeren, niet kunnen worden genoemd, staatsburgerlijk bevoorregt te zijn.

Wij hebben andermaal onzen lezers eene droevige mare mede te deelen. Het behaagde den Heer tot zich te nemen den onvermoeiden en vurigen verdediger van de godsdienstige en staatsburgerlijke regten der Katholijken van Nederland, den heer J. G. le Sage ten Broek. Eene beroerte maakte plotseling Zondag ll. een einde aan zijn hoogst verdienstelijk leven. Smeeken wij, dat zijne ziel in vrede moge rusten, en dat God ons de genade schenke, van het geslacht der le Sage ten Broek's nimmer te doen wegsterven, maar steeds nieuwe verdedigers te verwekken voor zijne zaak.

Wij hopen spoedig in de gelegenheid te worden gesteld eenige der belangrijkste biographische bijzonderheden van dien wakkeren voorganger en strijdgenoot te kunnen vermelden; in afwachting daarvan, herhalen wij voorshands, wat wij vroeger reeds (1) van hem zeiden:

»Toen het tegenwoordig geslacht het strijdperk binnentrad, stond daar lang reeds in den grond geplant de banier, met het teeken des kruises in top, en met het parool: »Voor God en de Vrijheid" in haren wimpel — de banier, nog altijd met de eene hand onwrikbaar staande gehouden, met de andere manmoedig verdedigd door den grijzen en onvertsaagden held, die al de krachten zijns levens ten beste gaf, om bij de Katholijken het bewustzijn van hunnen toestand, en het besef hunner regten te wekken, toen zij nog in dofheid en werkeloosheid verzonken lagen, gevoelloos schier voor den smaad, die als een roest aan hunnen naam kleefde; door den held, die er in geslaagd was de stramme ledematen met nieuwe geestkracht te bezielen; door den wakkeren Le Sage ten Broek, in een woord, wien zoo te regt de eerenaam voegt van den Nestor der katholijke pers, en die thans nog, als altijd, zijne stem verheft en strijdende blijft »voor God en de Vrijheid!"

(1) Zie ons Nummer van 1 Sept. 1846.

Een brief van Rome van den 29 Junij, door de *Augsb. Zeitung* medegedeeld, zegt, dat Z. H. de Paus, afgeschrikt door de belemmeringen, die zijne plannen tot verbetering van het staats-bestuur ontmoeten, het voornemen zou hebben opgevat om afstand te doen van het opperpriesterschap.

Hoe weinig geloof deze berigtgever aan de *Augsb. Zeitung* in dit opzigt ook moge verdienen, hoe onwaarschijnlijk dit »men zegt" ook moge zijn, vooral wanneer men het moedig karakter van den godvruchtigen en op God vertrouwenden Pius IX in aanmerking neemt, toch hebben wij het in vele onzer dagbladen, en onder deze ook in de *Nederlandsche Staats-Courant* gretig opgenomen gezien en, zoo als te verwachten was, zonder bijvoeging van eenige aanmerking van hare zijde.

Zoo lezen wij ook in dezelfde *Nederlandsche Staats-Courant* het volgende:

»Het ministeriëele *Journal des Débats* meldt in zijn nommer van den 9 dezer:

»Volgens berigten uit Turin verspreidt zich meer en meer het gerucht der aftreding van den heer de Villamarina als minister van oorlog; men beweert dat deze minister, wiens gehechtheid aan zijn vaderland en aan zijn souverein van algemeene bekendheid is, eerlang vervangen zou worden door de generaal de Maistre, zoon van den overleden graaf Joseph de Maistre, die zich ten tijde der restauratie zoozeer als een tegenstander van »vooruitgang" deed kennen. (Deze verandering in het ministerie zou, naar men zegt, door den generaal der Jezuiten voorgesteld zijn, die zich onlangs naar Piemont begeven zou hebben, ten einde den geest van hervorming te keer te gaan, die zich laatstelijk in dat land geopenbaard had. Deze geruchten, verspreid door de hoofden der behoudende partij, schijnen eene levendige ontevredenheid in de hooge kringen te Turin opgewekt te hebben. Wij voor ons hopen dat zij overdreven zijn. De aftreding van den heer de Villamarina als minister van oorlog en de benoeming als zoodanig van den generaal de Maistre, zouden gebeurtenissen zijn zoo zeer in strijd met den geest die sedert een jaar gezegd werd in Turin te heerschen, dat men aarzelen moet om eene zoo groote staatkundige omkeering te gelooven, zoolang geene officiële bekendmaking die bevestigt."

Inderdaad, het verzinsel is zeer fraai, en geen wonder dat onze Oud-Nederlandsche pers het met gretigheid overneemt en het hastig aan hare lezers mededeelt. Intusschen, er ontbreekt slechts ééne kleinigheid aan, om het waar te maken; namelijk, *de Hoogw. P. Roothaan heeft géene reis naar Turin gedaan*. Dit is iets meer dan een *gebrek in den vorm*, zouden wij tot het *Handelsblad* kunnen zeggen. — Jammer is het, dat deze zoo zeer gewilde togt van den generaal der Jezuiten naar Piemont evenzeer een verdichtsel is als in het afgeloopen jaar de reis van Z. Hoogw. naar Beijeren, met het oogmerk, om, zoo als het *Journal des Débats* beweerde, middelen te beramen, ten einde de orde der Jezuiten in Beijeren te herstellen. Het *Journal* schijnt evenmin als zijne getrouwe wachters het voorschrift van Voltaire: »Liegt, vrienden! liegt!" vergeten te hebben.

Intusschen, wáár men het ooit zou verschoonen, zulke uit de lucht gegrepene berigten overgenomen te zien; in het officiëele blad van het Nederlandsche gouvernement, bezoldigd met het geld der *geheele* natie, vinden wij zoo iets min vergeeflijk.

Men verneemt, dat het huis, vroeger bewoond door den Heer Wijthoff, hetwelk bij den brand in de suikerraffinaderij op de Keizersgracht geleden heeft, is aangekocht door het instituut voor blinden, om, naar men wil, daarin het werk-instituut van die inrigting te vestigen. *(H. B.)*

Bij Z. M. besluit van 30 Junij ll., N°. 83, is benoemd tot lid van het hoog militair geregtshof de gepensioneerde schout-bij-nacht N. L. Koops.

Wij vernemen, dat het committé der Spaansche fondsenhouders te Amsterdam, gunstige berigten heeft ontvangen van den president van het committé in Londen, die eenige hoop schijnen te geven tot eene spoedige regeling der kwestie van de Spaansche fondsen. (*N. R. C.*)

De staat van de sterkte der *Koloniën van de Maatschappy van Weldadigheid* bedroeg op den 1sten Junij jl.: in de gewone koloniën 2666, Ommerschans 2401, 1 gesticht Veenhuizen 2031, 2 gest. 2185, 3 gest. 2320, Wateren 102, algemeene directie 37, totaal 11742; hetwelk op den 1sten Julij jl. in genoemde koloniën als volgt beliep: in de gewone koloniën 2674, Ommerschans 2575, 1 gest. Veenhuizen 2026, 2 gest. 2175, 3 gest. 2319, Wateren 96, algemeene directie 36, totaal 11901.

Het getal studenten te Groningen was op den 31 December 1846 als volgt:

In de Faculteit der Wis- en Natuurkundige Wetenschappen: uitsluitend	4	19.
toekomstige Geneeskundigen	15	
In de Godgeleerdheid		37.
In de Letteren en bespiegelende Wijsbegeerte: uitsluitend	13	59.
toekomstige Godgeleerden	20	
toekomstige Regtsgeleerden	26	
In de Regtsgeleerdheid		75.
In de Geneeskunde		59.
Totaal		249.

Hierbij moeten nog gerekend worden negen studenten, welke, ofschoon aan de Hoogeschool aanwezig, echter bij voortduring de recensie verzuimen, terwijl daaronder mede niet begrepen zijn de Chirurgijns- en Apothecarsleerlingen, welke ruim 20 in getal, niet in het Album Academicum zijn ingeschreven, doch wel de lessen der Hoogleeraren bijwonen.

De Koninklijke Akademie voor burgerlijke ingenieurs enz. te Delft, kan men in bloeijenden staat noemen; zij telt, voor den leercursus van 1846 47, 194 leerlingen, waaronder 65 nieuw aangekomenen. Van de studenten die, in den loop van vier jaren, ten getale van 43 de akademie verlaten hebben, zijn 21 in openbare of lands betrekkingen geplaatst.

Naar men verneemt hebben zich 234 jongelieden aangegeven voor het examen ter toelating op de rolle der studenten aan eene der hoogescholen of aan het athenaeum te Amsterdam of te Deventer, en zal dat examen, hetwelk gehouden zal worden te Zwolle, aanvangen den 2 Augustus en vier weken duren. (*St. C.*)

Nadat de vergadering van de Staten van Noord-Holland door den gouverneur met eene aanspraak was geopend, — het verslag van Gedeputeerde Staten was uitgebragt, en aan de vergadering mededeeling was gedaan der ingekomene stukken, zijn onderscheidene voorstellen ter tafel gebragt, als: behalve de algemeene provinciale begrooting voor 1848, een voorstel, betreffende de intrekking van het reglement op het houden van zwanen; — het wijzigen van art. 46 van het reglement op de uitoefening van de zoutharing-visscherij; — het vaststellen van een reglement voor de kleine of verschharing-visscherij en kustvisscherij, — en de verveeningen in de gemeenten der provincie, die voorheen tot Utrecht hebben behoord. Voorts zijn voordragten gedaan met betrekking tot het onderhoud der wegen en vaarten tusschen de zes Noord-Hollandsche steden; — is rapport uitgebragt ten aanzien van het krankzinnigen-gesticht, en is ingekomen een rekwest van ingezetenen en ingelanden van de Schermeer, verlangende om voortaan eene afzonderlijke gemeente uit te maken. — Verder is nog eene voordragt gedaan, nopens het in zekere omstandigheden doen bijdragen in het onderhoud van den noorder IJ- en Zeedijk door de achter gelegen landen en drooggemaakte meren. — Al deze voorstellen zijn aan het onderzoek van commissien onderworpen.

In de bijeenkomsten van den 8 en 9 Julij hebben de benoemingen plaats gehad (waarvan reeds verslag is gedaan). In de laatstgenoemde is rapport uitgebragt over de stukken, welke den 6 in handen van commissiën waren gesteld, en zijn deze aangelegenheden afgedaan, behalve die, betreffende de achter gelegene landen. De vergadering heeft het wenschelijk geacht, een zoo gewigtig vraagpunt niet dadelijk te behandelen, maar zulks tot een nader tijdstip te verschuiven. Dienvolgens is Zr. Ms. magtiging verlangd, om voor een langer termijn, dan acht dagen op reces te mogen scheiden.

(*H. C.*)

Men leest in het verslag, door den gouverneur en de gedeputeerde staten, aan de staten der provincie Zeeland, in derzelver gewone vergadering van den jare 1847 gedaan, het volgende:

Op den 1sten Januarij 1846 was de bevolking der provincie 245,266 zielen. In dat jaar zijn geboren 7,483 en overleden 6,700, dus meer geboren dan overleden 783; volgens de bekomene opgaven zijn, gedurende het jaar 1846 meer uit de provincie vertrokken dan van elders ingekomen 153, zoodat de bevolking in 1846 is vermeerderd met 630, waardoor dezelve op den 1sten Januarij 1847 bedraagt 245,896 zielen.

Deze uitkomst levert een zeer belangrijk verschil op bij de laatste jaren; want toen bedroeg de vermeerdering der bevolking dezer provincie gewoonlijk tusschen de 3,000 en 4,000 zielen, en in 1845 nog 3,715 zielen, terwijl over 1846 de bevolking met slechts 630 zielen is toegenomen.

Het getal der in 1846 binnen deze provincie voltrokken huwelijken beloopt 1759, zijnde 280 minder dan in 1845; terwijl er in hetzelfde jaar 5 echtscheidingen hebben plaats gehad, een getal, gelijk staande met dat van den jare 1845.

Volgens de van de plaatselijke besturen ontvangene opgaven zoude de bevolking der provincie, op den 1sten Januarij 1847, verdeeld zijn in de volgende godsdienstige gezindheden, als:

Nederduitsche Hervormden 203,291; Fransche of Waalsche Hervormden 153; Evangelische Lutherschen 617; Herstelde Lutherschen 178; Doopsgezinden 14,455; Remonstranten 21; Christelijke Afgescheidenen 4,429; Roomsch Katholijken 21,112; Nederduitsche Israëlieten 2,160; Portugesche Israëlieten 11, tot geen der genoemde gezindheden behoorende 188.

'sGRAVENHAGE, 13 Julij. Gisteren heeft de Tweede Kamer der Staten-Generaal hare werkzaamheden hervat.

Zijn ingekomen eenige verzoekschriften, waaronder een van zich noemende Roomsch Katholijke kerkvoogden der bisschoppelijke klezerij, de medewerking der kamer inroepende, om het verschil te doen ophouden, dat tot nog toe tusschen de regering en de klezerij bestaat.

Vervolgens zijn de afdeelingen der kamer voor de maanden Julij en Augustus vastgesteld, waarvan vervolgens tot voorzitters en tweede voorzitters benoemd worden de heeren: van Panhuis en van Dam, 1e. afd., Faber en Enschedé, 2e., Telting en Cost Jordens, 3e., Busman en Schooneveld, 4e., en Luzac en van Goltstein, 5e. afdeeling.

'sHAGE, 13 Julij. In de zitting van de Tweede Kamer van heden is ingekomen een adres van de heeren *C. A. Thieme, c. s.*, drukkers en uitgevers in Gelderland, hunne bezwaren te kennen gevende over titel V en XVII, Tweede Boek, van het voorgestelde Strafwetboek, als wordende daarbij, naar hun gevoelen, inbreuk gemaakt op de vrijheid der drukpers. Zij dringen er op aan, dat, uit dien hoofde aan deze bepalingen de bekrachtiging der Kamer worde ontzegd.

De commissie van rapporteurs brengt haar algemeen verslag uit over het wetsontwerp, tot opheffing van het bijzonder fonds voor proces-kosten. De dag der beraadslagingen daarover zal in eene volgende zitting worden bepaald.

Aan de orde van den dag zijn de beraadslagingen over de wetsontwerpen, te zamen uitmakende het WETBOEK VAN STRAFREGT, en wel alsnu over Boek I, titel I.

De heer *van Goltstein* verlangt meerdere inlichtingen nopens de grondslagen, waarop het nieuwe strafregt zal worden gevestigd, en de aantooning, dat de beginselen, die bij de vervaardiging van dit Wetboek hebben voorgezeten, bij de tegenwoordige gesteldheid der maatschappij, in toepassing gebragt kunnen worden. Het is niet genoeg, het feit der vermeerdering van het getal der gevangenen na te gaan; maar men moet de oorzaken van de vermeerdering der misdrijven trachten op te sporen, en tevens de geneesmiddelen, om ze in het vervolg te verhoeden. Het komt daarbij aan op het tot stand brengen van een goed en afdoend strafstelsel. De redenaar meent, dat de Kamer nog geenszins in staat is gesteld, om de zaak behoorlijk te overzien. Hij dringt op meer eenheid en zamenhang aan, en op eene juiste keuze tusschen het zoogenaamde afschrikkings- en het boetestelsel. Sedert 1804 is hier, in die onderscheidene voordragten, als ook in het Fransche ingevoerde wetboek, het eerste stelsel gevolgd, als best berekend voor de handhaving van de orde in de maatschappij. Voor eenige jaren was de strijd tusschen dat en het nieuwere stelsel zeer hevig; thans is men als 't ware tot meer inzigt, tot verzoening gekomen, en kan men het eene of het andere verkiezen; ofschoon altijd wel zal gelet moeten worden op den aard en toestand der maatschappij, waarvoor een wetboek zal vervaardigd worden. De aanwas van misdrijven en gevangenen moet zeker voor een deel ook gezocht worden in de meerdere armoede; de spreker wijst op de gevolgen, die daaruit reeds zijn voortgevloeid, en meent, dat de toestand der maatschappij ernstige overweging vereischt, ten einde uitspattingen door gepaste hervorming te verhoeden, en aan den anderen kant niet te zeer de goede orde door te hoog opgevoerde denkbeelden van menschelijkheid te verzwakken.

De heer *Uytwerff Sterling* herinnert aan hetgeen hij ten vorigen jare ten voordeele van het boetestelsel, tegen dat van afschrikking heeft bijgebragt. Over het beginsel daarvan heeft de Kamer zich mede gunstig verklaard; in bespiegeling en bij dadelijke toepassing zijn de voordeelen van het nieuwe stelsel erkend. De Kamer heeft vroeger het eerste boek niet ten einde gebragt, omdat zij het geheel wenschte te kennen. Dit is haar aangeboden; met gemeenschappelijk overleg is het overwogen, zijn er wijzigingen in aangebragt. Doch een geheel Strafwetboek, al wordt ook het stelsel ter zijde gelegd, geeft nog stoffe tot de meest uiteenloopende algemeene beschouwingen; door zich te zeer op dat terrein te begeven, zouden de beraadslagingen eindeloos kunnen gerekt worden. Meer nut wordt gesticht, als men het over het algemeene beginsel eens is, den zin en de strekking van de ontwerpen zelve na te gaan. De spreker vindt in de tegenwoordige voordragt veel weggenomen, wat vroeger minder zamenhang had: het levert zeker beter geheel dan eenige vroegere voordragt op.

De heer *Timmers Verhoeven* bestrijdt het afschrikkingsstelsel, dat hij in tegenspraak vindt met den geest: de behoeften des tijds. Het nieuwe voorgedragene bevat veel aanprijzenswaardigs, belooft veel goeds voor de toekomst. Hij spiegelt zich daarbij niet de volmaaktheid voor, die het wel ijdel is na te jagen, doch in gemoede acht hij het boetestelsel one beter dan het andere. In beginsel dus voor de regerings-v dragt, verlangt hij echter mede ruimere inlichtingen over toepassing van het aan te nemen stelsel.

De heer *de Kempenaer* treedt in beschouwingen over doel van eene strafwetgeving; het is het geneesmiddel voor maatschappij; die wetgeving wijst den maatstaf der beschav van het oogenblik aan; zij moet dus zijn de getrouwe uitdru king van die beschaving. Zij zal moeten zijn een waarb voor de veiligheid en onschendbaarheid van den Staat, en ingezetenen in de toekomst. De redenaar schetst het gewigt van de tegenwoordige taak. Hoe groot de moeijelijkhede daaraan verbonden, zijn; hoe zeer men ook teleurstelling moet verwachten, zoo heeft het zijne aangename zijde, het derland te verlossen van deszelfs ongelukkige strafstelsel, tot verbetering over te gaan, en der Natie eene waardige pla naast de meest beschaafde volken te geven. De redenaar a zich gelukkig, tot dat goede te mogen bijdragen. Doch komt hier op voorlichting van anderen aan; hoeveel men o de zaak gedacht, gelezen, hoe zeer men zijne ondervinding raadpleegd heeft, men kan de taak nog niet geheel overzie men heeft niet van alle gewesten, van alle oorden die ke als van zijne eigene. De Kamer heeft, naar de spreker mee nog geene wetenschap genoeg tot juiste beoordeeling van veel omvattend werk; zij mist vooral het oordeel van de reg geleerde faculteit aan onze hoogescholen. Daarbij zouden voegd moeten worden de lessen der ondervinding, waartoe geregtshoven in de verschillende provincien het best gesch zijn. Deze kennen den landaard der gewesten en gemeente De procureurs-generaal bij die hoven zijn ook juist in sta om over de aangebodene voordragten te oordeelen. De sprek meent tevens, dat er te min geheel en eenheid in den arb bestaat. Hij vereenigt zich niet met het penitentiair stels omdat hij het zoo goed vindt, maar omdat hij geene bete keuze kan doen. Maar neemt men het aan, het geschiede vastheid en behoorlijk verband.

Z. Exc. *de Minister van Justitie* heeft aan de vergader doen opmerken, dat thans, na een jaar tijds, aan den wen der Kamer wordt voldaan, door het nieuwe Wetboek in geheel aan dezelve te onderwerpen. Ook nu gelooft Z. E nog niet, dat al de voordragten zonder aanmerkingen zull worden aangenomen, maar hij vertrouwt, dat alsnu de gro slagen zullen worden gelegd, zoodat zij spoedig, door aanv ling van hetgeen nog mogt ontbreken, een geheel zullen maken. Wat het stelsel betreft, dat door de Regering bij ontwerp is in het oog gehouden, komt hetzelve hierop ned dat men een krachtig Wetboek wenscht tot stand te breng dat men allen die deugdzaam en braaf zijn, wenscht te schermen; dat men het afschrikkingsstelsel heeft behouden, m dit naar de behoeften heeft veranderd. Z. Exc gelooft, niemand beter dan de vergadering zelve met alle omstandighe en behoeften des lands bekend is, en dat zij het beste beo deelen kan, of de tegenwoordige voorstellen schadelijk zou kunnen worden geacht voor het tegenwoordige of eenige wa borgen aanbieden. De gebeurtenissen, die men in de laa dagen hier en daar in het land heeft te betreuren gehad, wa gelukkig van eenen voorbijgaanden aard, en zijn, dit kan met gerustheid zeggen, alleen het gevolg geweest van hoogen prijs der levensmiddelen. Die prijs en de gr uitvoeren, die toevallig in die dagen plaats hadden, waren omstandigheden, die den minderen man moesten treffen, hoe hij niet berekenen kon, welke de gunstige gevolgen daa konden zijn. Gelukkig mag men zich vleijen, dat bij de heer zon, die thans onze velden bestraalt, en indien de weldad hand zich steeds over Nederland blijft uitstrekken, dergel voorvallen niet meer zullen plaats hebben. Z. Exc. gelo dat het aanbangige ontwerp juist naar de behoefte onzer m schappij is ingerigt. Met groot genoegen heeft hij uit de nige algemeene aanmerkingen, die er gemaakt zijn, op eme dat de Tweede Kamer geneigd is, eene gematigde en gewijz afzondering tot grondslag onzer nieuwe strafwetgeving te nem Z. Exc. vleit zich, dat veel van het aangeboden werk zal k nen worden aangenomen, omdat men alsdan zal kunnen raken tot de verbetering der gevangenissen, welke alle wenschelijk te achten is. Het doet hem leed, dat de aan king, om het werk aan hoogleeraren en hoven te onderw pen, niet vroeger werd gemaakt; dan had men kunnen be deelen, of men daaraan gevolg had behooren te geven.

Daarna zijn de beraadslagingen aangevangen over het ee ontwerp, houdende den eersten Titel van het eerste Bo handelende van misdrijven en derzelver onderscheidingen.

De heeren *Anemaet*, *van Leeuwen*, *de Man*, *van Golst* *Duymaer van Twist*, *van Panhuys*, *de Jong*, *Verwey Mej* *de Kempenaer* en *van Rosenthal* hebben onderscheidene denkingen gemaakt of inlichtingen gevraagd. Zij zijn doo heeren *Uytwerf Sterling*, *Faber van Riemsdyk* en *Scheers* *Harencarspel* beantwoord.

Z. Exc. *de Minister van Justitie* heeft het ontwerp verded

Bij hoofdelijke omvrage, is de eerste titel *aangenomen*, eene meerderheid van 35 tegen 16 stemmen.

Voor de heeren: *van Naamen*, *de Backer*, *van Ryckevorsel*, *Star Busmann*, *Borski*, *Uytwerff Sterling*, *Hooft*, *Haersolte*, *Lycklama*, *Nederburgh*, *Kien*, *Gouverneur*, *Sasse van Ysselt*, *Menso*, *Telting*, *Jongsma*, *Timmers hoeven*, *de Weichs de Wenne*, *Luyben*, *van Beeck*, *Vo hoven*, *van Heloma*, *Egter*, *Corver Hooft*, *Berenbroek*, *ber van Riemsdyk*, *Gevers*, *Mutsaers*, *Scheers van Haren spel*, *Enschedé*, *Schooneveld*, *van Dam van Isselt*, *van A laken*, *Cornelie*, *Romme* en *Bruce*.

Tegen de heeren: *Anemaet*, *Cost Jordens*, *van Nagell*, *Leeuwen*, *van Goltstein*, *Duymaer van Twist*, *de Man*, *Jong*, *Luzac*, *de Kempenaer*, *van Rosenthal*, *Nap*, *van P huys*, *Verwey Mejan*, *Storm* en *Boreel*.

De beraadslagingen over den *tweeden* titel van het e boek worden aan de orde van den dag gesteld op mo ochtend ten 11 ure.

— Z. M. de Koning van Pruissen heeft aan Z. Graaf van Königswärter, zijn buitengewoon gezan gevolmagtigd minister bij ons hof, vergunning verl tot het dragen der versierselen van grootkruis; en den heer de Savigny legatie-raad, die van komman van de orde van de eikenkroon, hun door Z. M. Koning der Nederlanden geschonken.

— Indien men geloof mag hechten aan een brie Brussel, dan zou de heer Vermersch, secretaris der Belg

's Hage, benoemd zijn geworden tot zaakgelastigde te Athene.

[illegible]TERDAM, 12 Julij. Wij vernemen met genoegen, dat heden in eene vergadering, welke daartoe [illegible] is door burgemeester, wethouders dezer stad [illegible] commissie hun uit den raad toegevoegd, met de [illegible] uitteerden van het bestuur der Rijn-Spoorweg-[illegible]schappij, te Amsterdam, behoudens de nadere goedkeuring van den raad, op de grondslagen vervat in de artikelen, vastgesteld in de vergadering van den [illegible]zer stad, van den 28sten Junij ll., (zie ons [illegible] 31 Junij ll.) de overeenkomst is tot stand gebragt, waaronder aan de maatschappij wordt toegestaan, [illegible] stationsgebouw te vestigen en den Rijnspoorweg [illegible] leggen achter den Haringvliet alhier.

[illegible] Heden morgen zijn van hier met het stoomjagt [illegible] vertrokken Z. D. Hoogw. Monseigneur C. L. van Wijckerslooth, bisschop van Curium, be[illegible] Monseigneur Vrancken, bisschop van Colophon [illegible]stolisch vicaris van Ned. Oost-Indie, met hoogst [illegible]lijk en talrijk gevolg.

[illegible]tgenoemde kerkvoogd begaf zich naar Dordrecht, [illegible] aldaar het H. Sacrament des Vormsels aan eene [illegible] schare toe te dienen. *(N. R. C.)*

[illegible]RDRECHT, 12 Julij. Heden heeft in de R. C. kerk [illegible] door Z. Hoogw. Mgr. bisschop van Curium, aan vierhonderd personen, de plegtige toediening plaats [illegible] van het H. Sacrament des Vormsels.

[illegible]NNEKER, (Gelderland.) Den 10 Julij 1847. Op den [illegible] van den 8 dezer maand werd deze gemeente door [illegible] geduchten ramp getroffen.

[illegible] onweersbui barstte los, en een verschrikkelijke hagel[illegible], door eenen geweldigen wind gedreven, veroorzaakte eene aanmerkelijke schade, niet alleen aan de te [illegible]staande vruchten, maar ook aan de gebouwen.

[illegible] de buurschappen Lonneker, Boekelo en Rutbeek [illegible] de grootste verwoestingen aangerigt. — Er vielen [illegible]teenen ter grootte van eene vuist; sommigen wa[illegible]lat en hadden ten minsten eene palm in middellijn. [illegible] hagelsteenen sloegen niet alleen door de pannen, [illegible] zelfs door de met stroo of riet bedekte daken.

[illegible] vogelen, hazen en konijnen zijn gedood; men [illegible] kippen welke stukken uit het ligchaam waren geslagen.

[illegible] sommige plaatsen is het loof der aardappelen, de [illegible]n en andere vruchten tot den grond geslagen, de [illegible] vertrapt, rogge, garst en haver gedeeltelijk [illegible]heel vernield. — Geloofwaardige personen verzekeren, [illegible] er eene ijsschol, ter grootte van twee tafels, [illegible] gemeente Haaksbergen zoude zijn gevonden.

[illegible] ongelukkige ingezetenen dezer gemeente, wier vruchten [illegible] op den 8 Junij 1844 door eenen hagelslag werden [illegible]tigd, zijn thans door nog erger ramp getroffen. [illegible]or den gedeeltelijke mislukking van de rogge-oogst [illegible]846 en de daaruit ontstane duurte der levensmiddelen [illegible]moesten velen met den honger kampen; thans, nu [illegible] blijde vooruitzigten op eenen buitengewoon gunstigen [illegible] oogst verdwenen zijn, staan zij op nieuw ten prooi [illegible] armoede. *(Zw. C.)*

[illegible]AAKSBERGEN, 8 Julij. Heden middag ruim één [illegible]kwam er een zwaar onweder op uit het zuiden, en [illegible] er zware hagel; men vond zelfs hagelsteenen, ter [illegible] van een hoenderei, echter meer platvormig. [illegible]om het dorp, de buurschappen Brammelo, Holt[illegible]en, Boekelo en Eppenrolder is nagenoeg alles vernield, terwijl de overige buurschappen zeer veel hebben [illegible]den. Wanneer men nu in aanmerking neemt den [illegible]slag voor drie jaren, en de beide laatste ongelukkige jaren, dan kan men deze gemeente als totaal geruïneerd beschouwen, indien zij niet door meer gegoeden [illegible]lpen wordt. *(L. C.)*

[illegible]WOLLE, 12 Julij. Op den laatsten marktdag, 8 Julij [illegible] reeds nieuwe garst aangebragt, die zeer goed van [illegible]liteit was. In enkele streken wordt morgen een begin [illegible]aakt met het maaijen der rogge.

[illegible] De koornaren zijn in het algemeen zoodanig geladen, [illegible] vele landlieden 5 nieuwe schepels van de vim, d. i. [illegible] de 104 garven, denken te dorschen. Tarwe, boekweit en aardappelen beloven bij voortduring veel, en tot [illegible]verre schijnt alles eenen dubbelen oogst aan te duiden. De nieuwe aardappelen worden afgeleverd tegen [illegible]50 a ƒ3 het Mud. *(O.)*

[illegible]TILBURG, 11 Julij. Gisteren avond heeft het muziekgezelschap, *de Nieuwe Harmonie*, dezer stad, eene [illegible]nade gebragt aan den Heer Mr. A. J. Mutsaers, die [illegible] de laatste vergadering der provinciale staten herkozen [illegible] lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

[illegible] Men heeft gisteren op de hoeve van Z. M. alhier, [illegible] begin gemaakt met het maaijen der rogge, welke [illegible] schoon en overvloedig gewonnen is; het is dienstig [illegible] te verwachten, dat Vrijdag aanstaande de markt [illegible] nieuw graan zal voorzien wezen. *(N. R. C.)*

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 12 Julij. Men zegt, dat het gouvernement op aanzoek des ministers van oorlog besloten heeft, de uitlevering te eischen van den heer Lagrange, den beheerder van het bekende gesticht van Gros-Caillou.

— Men leest in het *Journal des Débats*: »Het gerucht liep heden zoo in de Kamer der Pairs als in die der afgevaardigden, dat de heer Pellapra zich in eene der eerstvolgende zittingen van het hof in hechtenis zou stellen. Hij zou van dit voornemen hebben doen blijken in een brief, uit Brussel gedagteekend."

De Brusselsche dagbladen verzekeren dat de heer Pellapra Belgie slechts is doorgereisd, en wel naar eene der havens, van waar hij zich ter scheep naar Londen zou hebben begeven. Ook is hij niet voor het hof verschenen.

Nog wilde men dezer dagen weten, dat hij zich te Haarlem in Holland ophield, van waar hij zijne demissie, als voogd over zijne minderjarige kinderen, naar Parijs zou hebben opgezonden.

— Heden is voor het hof der Pairs het verhoor in de zaak-Cubières voortgezet. Uit verschillende verklaringen van getuigen scheen te blijken, dat de heer Pellapra werkelijk door tusschenkomst van den wisselhandelaar Goupil, 100,000 francs aan den heer Teste had gegeven. De minister bleef de zaak ontkennen. De echtgenoote van den heer Pellapra, had op last van haren man, haar vóór zijn vertrek gegeven, eenige brieven van de heer Teste, betreffende de mijnen van Gouhenans aan het hof gezonden. Die brieven werden voorgelezen

— Men zegt, dat het ministerie besloten heeft, binnen kort te voorzien in de vervanging van den heer Teste als president van het hof van cassatie.

— Men verhaalt een vrij curieus feit, betreffende de verdwijning der stukken geschut in de zaak van den gieter Soyer. Die Fransche kanonnen, bestemd tot het maken van versierselen aan het graf van Napoleon, zijn gebezigd tot het gieten van een standbeeld van den Engelschen Lord Wellington, hetwelk men mede in die werkplaats vervaardigde.

— Men zegt, dat het ministerie voornemens was de uitbrengers van onderscheidene toasten op het feestmaal der reformisten te Chateau-Rouge in regten te betrekken, doch dat het op hooger bevel van dit voornemen heeft afgezien.

— Z. M. de koning der Belgen is gisteren avond alhier aangekomen.

— Het Fransche gouvernement heeft in de eerste dagen dezer maand eene nieuwe nota aan de Vorort gerigt. Zij is, zegt men, in zeer krachtige termen vervat en heeft in Zwitserland een levendigen indruk gemaakt.

— Het Fransch gouvernement heeft, op aanvrage van Lord Palmerston, de onafhankelijkheid erkend van de eilanden Huahine, Rajatea en Borobora, alsmede van onderscheidene andere naburige eilanden van Taiti. Het verbindt zich, om nimmer van die eilanden bezit te nemen, onder welk voorwendsel, en krachtens welke magtsverleening ook. Aan de inboorlingen van Taiti, die de onder het Fransch protectoraat staande plaatsen zouden willen verlaten, wordt de vergunning verleend om zich te verwijderen en zich naar de onafhankelijke eilanden te begeven.

— Het gerucht heeft zich verspreid dat, het gouvernement besloten had een leger-corps tegen Abd-el-Kader te zenden, om den Keizer van Marokko te hulp te komen.

MADRID, 7 Julij. De generaal Concha, bevelhebber der hulptroepen in Portugal, is benoemd tot markies van Duero, en grande van Spanje. De heer de la Torre Ayllon ontvangt het grootkruis van de orde van Karel III. De generaal Pavia is benoemd tot markies van Movaliches.

— Het Spaansch ministerie heeft besloten eene leening te doen van 5 millioen francs, en zulks bij afwezigheid der Cortes, die, zoo als men weet, zonder vast bepaald tijdstip van het hervatten der werkzaamheden, verdaagd zijn. Die negotiatie zal voorzeker groote moeijelijkheden ontmoeten.

— In de hooge kringen houdt men zich bijna uitsluitend bezig over het kontrakt, betrekkelijk de creatie van 100 millioenen realen in schatkist biljetten. Men wil, dat de Engelsche bankier Smith, naar Londen vertrokken is, om zich van de voor die operatie benoodigde fondsen te verzekeren; men twijfelt er echter aan of zijne reis dit doel hebbe.

ENGELAND.

LONDEN, 10 Julij. De *Globe* zegt, dat het parlement den 22 Julij zal ontbonden worden.

— Gisteren werd op het Foreign-Office een kabinetsraad gehouden, waarbij alle ministers tegenwoordig waren.

— De hertog de Broglie, gezant van Frankrijk, heeft gisteren op het paleis Buckingham gedineerd.

— Prins Charles Lucien Bonaparte (prins van Canino), is gisteren naar Copenhagen afgereisd. De Vorst was naar Engeland overgestoken, om het wetenschappelijk congres te Oxford bij te wonen. Te Copenhagen zal hij aan de werkzaamheden van eene soortgelijke vergadering deel nemen, en zich vervolgens over Stockholm naar Berlijn begeven.

— Lord Grey zal, zegt men, H. M. de Koningin op haren togt naar Schotland, in de maand Augustus e. k. vergezellen. Die eer kwam eigenlijk aan lord John Russell toe, maar de edele lord zal zich, uithoofde van zijne werkzaamheden, betreffende zijne verkiezing, niet van Londen kunnen verwijderen.

— Thans, na eene gestadige vermeerdering van eenige weken van het in kas zijnde kapitaal der Engelsche bank, begint men eene daling te bespeuren. Het ingekomene in de laatste week is 129,831 £ minder dan in de vorige, en bedraagt 10,396,574 £.

— Men verneemt de volgende bijzonderheden aangaande de jaarwedde van 330 £., die door H. M. aan den beroemden apostel der matigheid in Grootbrittanje, den Eerw. P. Mathew is toegelegd:

In den laatsten tijd heeft zich te Londen eene vereeniging gevormd, bestaande uit den hertog van Norfolk, den hertog van Leicester, den graaf van Arundel en Surrey, den markies van Wicklow, graaf Fitz-William, de lords John Russell, Morpeth, Monteagle en anderen, met het doel om een toereikend fonds daar te stellen, ten einde aan dien weldoener des volks eene jaarwedde te verzekeren van 800 £., ten einde hem in staat te stellen, zijne pogingen en werkzaamheden voor het welzijn der volksmassa voort te zetten. H. M. de Koningin heeft uit dien hoofde, en wenschende aan zulk een lofwaardig doel bevorderlijk te zijn, bij de 800 £, die men tracht te verkrijgen, uit eigene beweging eene rente van 300 £. gevoegd.

Dit voorbeeld van vorstelijke milddadigheid zal voorzeker de inschrijvers aanmoedigen en de taak van het committé gemakkelijk maken.

— De dagbladen der repeal-vereeniging verklaren, dat de geldelijke toestand van den heer John O'Connell de eenige reden is, waarom de zoon van Ierland's bevrijder zich buiten staat ziet, zich op den rei van candidaten te plaatsen voor de afgevaardigden van Dublin, welke candidatuur zeer aanzienlijke uitgaven noodzakelijk maakt.

— Dr. Wiseman, katholijk bisschop van Bristol en Dr. Sholplers, katholijk bisschop van Liverpool, zijn naar Rome afgereisd ter regeling van belangrijke aangelegenheden betreffende deze beide dioecesen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 11 Julij. Onze *Köln. Zeit.* merkt aan, dat van 671 leden, van den Pruissischen landdag, slechts 302 zonder voorbehoud de deputatiën hebben gekozen. 135 hebben met voorbehoud gekozen, en 58 hebben tegen die verkiezing geprotesteerd.

BERN, 4 Julij. De tweede zitting van den Zwitserschen landdag levert niets belangrijks op. Er werd kennis gegeven van verzoekschriften, die aan den landdag waren toegezonden. Een derzelve is van 911 burgers van Genève, verzoekende, dat de nieuwe grondwet van dat canton niet door den landdag mogt gewaarborgd worden, een ander is van kloosters uit Aargau en Thurgau, alsmede van het klooster van Rheinau in het canton Zurich, die zich alle beklagen over de autoriteiten van hunne respectieve cantons. Men besloot over deze verzoekschriften te zullen stemmen, te gelijkertijd met de artikelen, die daarop in de tractanda betrekking hebben.

Daarop volgen de paragrafen der archieven en der militaire zaken, die weinig belangrijks behelzen. Tegen de aanstaande zitting van Donderdag e. k. kondigt men de beraadslagingen aan over de paragrafen 7 en 11 der tractanda, waarin sprake zal zijn van de officieren van den generalen staf der verbondstroepen, die tevens deel uitmaken, van het leger van het Sonderbund. Waarschijnlijk zal de landdag zich voor de onvereenigbaarheid dezer beide betrekkingen verklaren.

Verschillende berigten bevestigen de door de *National* gegevene tijding van het uitbarsten van eene poging tot opstand in Acarnanië; dezelve heeft werkelijk plaats gehad. Oogenblikkelijk door de troepen van Koning Otto omringd, heeft Grivas zich genoodzaakt gezien met al zijn volk de vlugt te nemen, naar Santa Maura, een der Jonische eilanden, onder de bescherming van Engeland.

Nog zegt men, (ofschoon de *Augsb. Ztg.* het stellig tegenspreekt) dat de generaal Kalergis; op Zante eene landing in den zin heeft met het doel om een prins van de familie van Napoleon (Beauharnais) op den troon te brengen.

In de verkiezingen, thans in Griekenland in vollen gang, verkrijgt de behoudende partij overal eene aanzienlijke meerderheid.

Men meldt uit Constantinopel, dat in Albanië een ernstige opstand is uitgebarsten. Duizend man hebben zich van Argyro-Castro willen meester maken. Zij werden evenwel geslagen, en onderscheidene krijgsgevangenen zijn te Constantinopel binnen gebragt.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

GETROUWD (13 Julij): L. P. Jaussen en H. le Doux

BEVALLEN (10 Julij): A. M. Dokker, geb. Frikke, Z. en D. — R. W. Hesseling, geb. Olffen, Z. — (12 Julij): G. M. G. Kuijzer, geb. Lóhr, Z. — J. F. W. op der Heijde, geb Winter, Z. — H. L. de Jong, geb. Kleeman, Z. (13 Julij): J. H. T. Bielders, geb Peters, Z. — S. J. M. Hauber, geb. Hinzen, D. — J. S. Hanrath, geb. Alofsen, D.

OVERLEDEN (8 Julij): Maria Bouman, geb. Borninkhoff, — (9 Julij): J. G. Scheepmaker, geb. Peters, 34 j. — (12 Julij): P. Portielje, Az., 65 j.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 14 Julij.

Uit de hand zijn afgedaan 1130 waag Stokvisch, hier liggende en twee ladingen zeilende naar Rotterdam tot geheimen prijs.

De 22 fusten besch. Krenten, gisteren avond geveild, zijn verkocht van *f* 3¾ a 4, de 222 vjs. Malaga Rozijn van *f* 9½ a 10, en de 580/4 k. Musc. Rozijn van *f* 12 tot 12½; de 50 vjs. kl. Musc. Rozijn zijn niet geveild.

GRAANMARKT.

Tarwe 126 ℔ b. Pools. *f* 460, 65; 130 ℔ dito *f* 485; 125 ℔ Gron. *f* 445; 130 ℔ n. Rost. *f* 490; 127 ℔ o. Lubeck. *f* 460; 127 ℔ b. Pools. *f* 4.0.

Rogge 116, 117, 118 ℔ Riga *f* 235, 38, 41; 118 ℔ Odessa *f* 275; 118 ℔ Pruiss. *f* 295; 125 ℔ Petersb. *f* 300; 120 ℔ Turks. *f* 250; 125 ℔ Amerik. *f* 300; 118 ℔ Rijn *f* 238.

Garst 113 ℔ Amerik. *f* 230; 115 ℔ o. Deens. *f* 236.

Koolzaad. N. Betuwsch Aveelz. 59, 60. Op 9 Vaten Olie te leveren in August., Sept., Oct. en Nov. £vl. 64. *Raapolie* per 6/w. *f* 37½; Vliegend 36½; primo Mei ek. 36¾; Sept. 36¼; Oct. 36½, Nov. 36½; Dec. 36¾. *Lijnolie* per 6/w. *f* 32½; Vliegend 31½.

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam, van 5 tot en met 10 Julij, zijn geweest als volgt:

Aanvoer:

Rogge L. 1163, 20 M. — Tarwe L. 434. — Boekweit L. 58, 20 M. — Boekwelten Gort 2024 ℔. — Boonen L. 64. — Garst L. 100, 19 M. — Meel 83 ℔ — Rijst 4111 ℔.

Doorvoer ter Zee:

Rogge L. 1, 2 M.

Doorvoer naar den Rijn:

Rogge L. 594, 6 M. 75 K. — Tarwe L. 40, 15 M.

Doorvoer naar België:

Tarwe L. 49, 6 M., 75 K.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

13 JULIJ.			gebl.	14 JULIJ 4½ u.			gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	58	$57\frac{15}{16}$	à	58	58
Dito Dito	3	»	70⅛	70⅛	»	70¼	$70\frac{5}{16}$
Dito Dito op resc.	3	»	70⅛		»		
Dito Dito	4	»	$90\frac{5}{16}$	$90\frac{5}{16}$	»	90¼	$90\frac{5}{16}$
O. I. Leening	4	»	$90\frac{1}{16}$		»		
Amortis. Syndic.	4½	»			»		
Dito Dito	3½	»	88¾	88¾	»		
Handel-Maatschappij	4½	»	175⅛	174⅞	»	175½	175⅝
Haarlemmermeer	5	»			»		
Aand. Rijn-Spoorweg	4½	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»	110	109	»		
BELGIE	4½	»			»		
Dito	2½	»			»		
Dito bij Rotschild	2½	»			»		
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	17⅝	17⅝	»	18	18
Dito bij Dito onb. £t.	5	»	17	16½	»	17⅝	
Dito	3	»	36¼	36	»	36¼	
Dito Binnenl. à 6 m.	3	»	$27\frac{15}{16}$	27½	»	$27\frac{15}{16}$	$27\frac{15}{16}$
Coupons Ardoins		»	$13\frac{3}{16}$	13⅝	»	15	
Passive		»			»		
Deferred		»			»		
Fransche Uitgest.		»			»		
PORTUGAL, te Londen	3	»		34¼	»		
Dito Dito	4	»	$33\frac{15}{16}$	33¾	»	$34\frac{1}{16}$	34
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»		
RUSL. Ob. H. 1798 en 1816	5	»	106½	106½	»	106⅝	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	105	104¾	»		
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»			»		
Dito bij Hope	4	»	90¾	90⅝	»	90¾	
Dito bij Stieglitz en C°.	5	»	90¼	90¼	»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»	68¼		»		
Cert. van Dito	6	»	72	72	»		
POLEN, Certific.	4	»			»		
Dito Aand. met Loten fl 300		*f*			»		
Dito Dito fl 500		»	143½		»		
AMERIKA, Phil. Bank	6	pCt.			»		
Dito	5	»			»		
Dito Bank-Actiën					»		

Oostenrijk, Metalliek 5 pCt. 105⅛; dito 2½ pCt. 54¼, $\frac{5}{16}$; Braz. 5 pCt. 87¾.

Koers van het Geld: Beleening 3½ pCt., Prolong. 2¾, 3 pCt. Wissel-Disconto 4 pCt.

ANTWERPEN, 12 Julij. Kerkelijke Staat. Oblig. 1832 à 1837 5 pCt. 100⅛. Certific. 1844, 5 pCt 96¾.

Wisselkoers.

2/m. Hamburg 35¼; Zigt dito 35⅝; 2/m. Londen 11 95; Zigt Londen 12.07½; 3/m. Lisbon. 42½; 3/m. Porto 43¼; 2/m Petersb. 1.90.

INGEZONDEN STUKKEN.

IETS OVER DE MAATSCHAPPIJ VOOR DEN LANDBOUW.

Het kan niet anders, of het plan tot oprigting eener Hollandsche Maatschappij van Landbouw, voor beide de provinciën van dien naam, moet belangstelling wekken bij ieder, wien het welzijn des lands ter harte gaat. — De ontwikkeling van akker en tuinbouw, veeteelt en zuivelbereiding, houtteelt en bloemkweekerij, is met de welvaart van velen naauw verbonden. — Niet dat het van zoo overwegend belang is, dat de groote steden van Noord- en Zuid-Holland, van keurige moesgroenten en vruchten, lekkere boter en kaas, en in het voorjaar van de lente-bolgewassen, tot eenen redelijken prijs voorzien zijn: dit is maar ééne der voordeelige zijden van eene doelmatige bebouwing onzes gronds; — maar gewigtiger is het leven van zoo velen, die meer dan brood door hunnen handenarbeid verdienen, bij akkerbouw, veeteelt en bloemisterij. — Hoe vele schatten zijn ons hierdoor toegevloeid uit den vreemde, die ons bevrijd hebben van het uitdeelen aan hen, die gaarne willen werken, en duurzamen arbeid genoten, en niet met de handen over elkander, behoefden te zuchten om bezigheid, gelijk in zoo vele streken het geval is, waar echter niemand ze geven kan, en ook geene aalmoesen! — Neen, in dit opzigt verspreidt de landbouw rijken zegen om zich heenen, en zij, die dezelve genieten, blijven ook niet ten achter in het ondersteunen van hen, die niet kunnen werken. — Al is dan voor anderen de hooge prijs van eene of andere mondbehoeften thans knellend, de duurzame aankweeking doet overvloed op andere tijden geboren worden, meer dan daar noch aankweeking bestaat, noch verdiend wordt.

Maar, zoo het vestigen eens taks van nijverheid van zoo groot belang is voor eene provincie, is het ook noodig, dat die in het goede voetspoor blijve. Men moet omzigtig zijn, met het als goed beproefde aan te raden, en zich wel overtuigen, dat ondervinding van eeuwenheen meestal den grondslag des landbouws is. — Het behouden der takken van landbouwkundige nijverheid, de veeteelt er onder begrepen, is dus aan te raden: ten ware men door meer gunstige uitkomsten, het betere van nieuwe ontdekkingen hier of elders bewijzen kan. — Zoo levert ons het verslag aan de Provinciale Staten, (voorkomende in uw N°. 158, waarin wij ook het plan ter oprigting eener Hollandsche Maatschappij aantreffen) een overslag van de kaas, in 1846 in Noord-Holland ter markt gebragt, of van de pakhuizen afgeleverd, en die een gewigt van tien millioenen Ned. ℔ te boven gaat. Bij zulke uitkomsten zal het niet noodig zijn, te zeggen, dat men op eenen grond, die zoo veel oplevert, geene granen bouwt, die men goedkooper van den vreemde kan bekomen, althans in gewone jaren. Daarentegen zal men geen vee weiden op gronden, die aan bekwame bloemkweekers bij Haarlem toebehooren, omdat de bloembollen, aldaar gekweekt, naar alle landen der wereld verzonden worden, en de eigenaars dier gronden zich van elders met veel meer voordeel, boter en kaas kunnen aankoopen. — Maar zoo dit in het algemeen waar is, dan zijn er nog bovendien bijzondere omstandigheden, die zich verklaren vóór den eenen tak van landbouw op deze of gene plaats, en zich verzetten tegen eenen anderen. — De ondervinding leert, dat in die kleine streek, waar de Stolksche kaas gemaakt wordt, geen spiertje voorkomt van het schadelijk onkruid, dat de landman heeremoes (in Noord Holland unjer) noemt: van dáár dat die gronden zoo gewild zijn: er zijn andere streken, zoo als in de provincie Utrecht, waar dat ontuig bijna zoo menigvuldig is als het gras. — Zoo zijn er producten van consumptie en uitvoer, die aan zekeren grond of landstreek schijnen gebonden te zijn. — Onze bloemkweekerij (van bolgewassen, als nageltakken, tulpen, narcissen, enz.) gedijdt best langs de Duinen, die zich van Alkmaar tot 's Gravezande uitstrekken: ook dáár wassen de uitmuntende zandaardappelen. Op het Duin heeft men (zie onder anderen op Duin en Daal, Zomerzorg, de Beek en elders) met goed gevolg de houtcultuur aan den gang gebragt, die welligt een of anderen tak van akker of tuinbouw, tot aan de toppen der zeeduinen overbrengt. — In de Westlandsche dorpen Poeldijk, Naaldwijk, Monster en Wateringen, teelt men op den kouden grond de blaauwe druif, die er bijna elk jaar rijpt, en soms tot over de dertig duizend guldens opbrengt, als ook de meeste aspergies, en niet verre van daar eene overgroote menigte moeskruiden; terwijl de vroege witte druif bij Hoorn aan rieten schuttingen wordt gekweekt, en van daar en ook van Hillegom de meest gewilde aalbessen komen: Aalsmeer en Boskoop daarentegen voeren millioenen aardbeziën uit, en de streek tusschen Hoorn en Enkhuizen levert vele boomvruchten en groenten; de Beemster daarentegen zeer zwaar rundvee. — Dit alles, en bijzonder wat op deze of gene plaats het allereerste voorkomt, het b[…] dijdt, en het meeste voordeel oplevert, berust [...] dervinding, erfelijk in de huisgezinnen der land[…] en daarin te willen veranderen, is ongeraden, te[…] de grondigste kennis van zaken, en na langdurig[…] ven. — Men heeft er de ondervinding, tot sch[…] ondernemers, ook al van opgedaan.

Zoo men met voordeel voor het algemeen w[…] ken, dan late men het als goed beproefde besta[…] trachte dit te volmaken en uit te breiden, om zoodo[…] opbrengst der gronden te vermenigvuldigen, bi[…] van die artikelen, welker cultuur aan de versch[…] Hollandsche gronden eigen is, en die naar buiten[…] Er is daaronder een tak, wel eenigzins kostbaar, toch zeer produktief: het woekeren met den grond[…] de aanwending van kunstwarmte. — Onder gewo[…] standigheden, zal een vierkant, door muren of s[…] gen ingesloten, een gewas van Dop-Erwten levere[…] volkomen rijpt, en vervangen wordt door een ge[…] Snijboonen, die volkomen rijpe boonen opleveren[…] geschiedt evenwel niet zonder het uittrekken door d[…] newarmte onder een raam. Maar, met dit middel[…] het twee inzamelingen in één saisoen. — Behalve [...] Westland, zal geen boer of tuinier, ligt rijpe blaauwe d[…] snijden van den kouden grond. Hij kan dit eve[…] door ze in klokken van glas te plaatsen. Voor den[…] koop is geene vrees: de vreemden nemen ze gaar[…] Dit is nijverheid: er behoort oplettenheid, vee[…] moeite en volharding toe; maar het geeft arbei[…] velen, en winst aan den ondernemer; — terwijl d[…] breiding der cultuur, behalve dat zij er velen werk [...] ook eenmaal overvloed aan producten te weeg bren[…]

Ziedaar eenige bedenkingen over den landbouw e[…] daaraan verbonden is, in het algemeen: — ik ste[…] voor, over de landbouwers, en hunne betrekkinge[…] de algemeene maatschappij, nog eenige regelen t[…] veren.

A. [...]

CORRESPONDENTIE.

Wij kunnen slechts ten uiterste zeldzaam, en a[…] bij zeer bijzondere gelegenheid, verzen in ons blad [...] sen: de heer N. N. te Venray gelieve het daaraan[…] te schrijven, dat wij van zijnen verdienstelijken a[…] geen gebruik maken.

ADVERTENTIEN.

Getrouwd: LUCAS PHILIPPUS JANS[…]

EN

AMSTERDAM, HENRIETTE LEDOUX[…]

18 Julij 1847.

Vrienden en bekenden zoo binnen als buiten deze [...] gelieve deze algemeene ook als bijzondere kennisge[…] aan te nemen.

Gisteren avond overleed alleronverwachtst, aan de[…] volgen eener hersenberoerte, in den ouderdom van[…] jaren en circa 8 maanden, tot diepe droefheid van[…] en van onzen pleegzoon, mijn geliefde Echtge[…] JOACHIM GEORGE LE SAGE TEN BROEK, in [...] Oud-Notaris, Ridder van de Gouden Spoor, Lid van[…] Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenscha[…] in *Noord-Braband*, enz. Bijna 47 jaren heb ik m[…] het bezit van dezen deugdzamen en godsdienstigen [...] mogen verhengen. Zijn godvruchtige wandel doet [...] vertrouwen dat zijn uiteinde zalig is geweest.

GRAVE, WED. J. G. LE SAGE TEN BRO[…]

12 Julij 1847. VAN LILL.

Om de groote uitgestrektheid der veelvuldige be[…] kingen, gelieve men deze als eenige kennisgeving [...] te nemen.

Une DEMOISELLE de famille distinguée, du culte [...] tholique romain et d'un âge mûr, qui pendant plus[…] années s'est vouée à l'éducation de la Jeunesse, aim[…] à se voir replacée comme **GOUVERNANTE** [...] une famille respectable. Elle enseigne les langues [...] çaise, Allemande et Hollandaise, et peut aussi donne[…] leçons de piano.

Pour de plus amples informations s'adresser par [...] affranchies sous les initiales AB. à C. L. VAN LANGENHU[…] Editeur de cette feuille.

Eerdaags verkrijgbaar bij C. L. VAN LANGENHUYSEN:

ESSAI PHILOSOPHIQUE

SUR L'INFLUENCE COMPARATIVE DU RÉGIME VÉGÉTAL ET DU RÉGIME ANIMAL SUR LE PHYSIQUE ET LE MORAL DE L'HOMME,

Ou APERÇU GÉNÉRAL sur l'influence que le régime alimentaire peut exercer sur la civilisation, les moeu[…] l'éducation, la politique, la guerre chez les différents peuples du globe.

Par **P.-J.-C. DEBREYNE,**

Docteur en médicine de la Faculté de Paris, professeur particulier de médicine pratique, prêtre et religieux de la Grande-Trappe (…

Une brochure in-8°. de 12 feuilles et demie. — Prix: 1 fl. 50.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.